

VI
ДІАЛЕКТИЗМИ ТА ОНІМИ
ЗАХІДНОГО ПОЛІССЯ
В ХУДОЖНІХ ТВОРАХ

Жанна Воробей
(Луцьк)

**ПРИЗВИЩА ПЕРСОНАЖІВ
ДИЛОГІЇ М. МАЛИНОВСЬКОЇ "ГРИМУЧІ ОЗЕРА" І "ПОЛІССЯ"
ТА ЇХНЯ ТЕРИТОРІАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА**

У статті досліджено прізвища персонажів діалогії М. Малиновської "Гримучі озера" та "Полісся". Виокремлено іншомовні та українські антропоніми, зроблена територіальна характеристика українських прізвищ.

Ключові слова: антропонім, літературний онім, прізвище.

Воробей Ж. Фамилии персонажей диалогии М. Малиновской "Гремучие озёра", "Полесье" и их территориальная характеристика.

В статье рассматриваются фамилии персонажей диалогии М. Малиновской "Гремучие озёра" и "Полесье". Выделены иноязычные и украинские антропонимы. Кроме того, проведена территориальная характеристика украинских фамилий.

Ключевые слова: антропоним, литературный оним, фамилия.

Vorobey Z. Surnames of literary heroes in M. Malinovskas dilogy "Rattling lake", "Polissia" and its territorial characteristic.

The article researches the surnames of literary heroes in M. Malinovskas dilogy "Rattling lake" and "Polissia". It is also devoted to the groups of foreign and Ukrainian anthroponyms. The article investigates territorial characteristics of the Ukrainian surnames used in the novel.

Key words. Anthroponym, surname, fiction onym.

Постановка наукової проблеми. Історія виникнення української літературної ономастики сягає недавніх часів. Уперше про цей напрям заговорили у кінці ХХ століття. І за кілька десятиліть він набув стрімкого розвитку, втілюється у теоретичних працях Л. О. Белея [1], В. М. Калінкіна [4], Ю. О. Карпенка [5]. Коло авторів, твори яких піддані літературно-ономастичному аналізу, постійно розширюється. Так, Т. І. Крупеньова дослідила власні назви драматичних творів Лесі Українки [6], М. Р. Мельник – лірику Л. Костенко [10], Г. П. Лукаш – прозу В. Винниченка [7], О. О. Усова – художні твори М. Хвильового [16], Л. Д. Шестипалова – химерну прозу В. Дрозда [18]. Написано багато праць, проте до цього часу ніхто з дослідників не зацікавився ономастичним простором романів волинської письменниці Маргарити Малиновської.

Найбільш відома М. Малиновська як літературний критик. У свій час вона була чи не наймолодшим членом Спілки письменників України. Для роботи над діалогією "Гримучі озера" та "Полісся" авторка їздила селами Західної України, шукаючи матеріали про історичні події напередодні Другої світової війни. "Головне у діалогії – людські характери, а ще – колоритні, яскраві картини волинської природи, яка стає невід'ємною частиною долі поліщуків", – відзначає В. Штинько-Хмельовська [19, с. 26].

© Жанна ВОРОБЕЙ

Специфіка літературної антропонімії вимагає своїх правил аналізу. Переважна більшість дослідників, працюючи з ономастичним простором літературних творів, зосереджують увагу на таких принципах літературних онімів: 1) вторинність; 2) суб'єктивність; 3) факт мовлення; 4) стилістична функція.

Дилогія М. Малиновської – історичний роман, а це означає, що у ньому відбито особливе ставлення до реальності. Зазвичай, працюючи з таким жанром, автор максимально намагається відобразити не своє суб'єктивне бачення подій, а справжню історію. **Мета дослідження** – з'ясувати, наскільки онімний простір дилогії М. Малиновської відповідає реальному антропонімікону.

Волинь, яка межує з Польщею та Білорусією, завжди притягувала до себе переселенців та колонізаторів. Дослідження істориків (а серед них можна виокремити праці Є. Крижанівського, І. Оршанського, З. Ціхоцької) свідчать, що найбільша кількість іноземних громадян на території Волині була упродовж ХІХ-ХХ століть. А В. Надольська, досліджуючи долю національних меншин перед Другою світовою війною, зазначає: "Національний склад населення Волині напередодні Другої світової війни характеризувався помітною неоднорідністю, присутністю в переважаючому масиві автохтонного населення чисельних іноетнічних компонентів. Зокрема, польська статистика зафіксувала у Волинському воєводстві станом на червень 1937 р. таку чисельність населення різних національностей: українців – 68,1% усіх мешканців, поляків – 16,7%, євреїв – 9,9%, інших – 5,3%" [11, с. 84-85]. Така різноманітність національностей не могла не бути відображена в дилогії М. Малиновської, адже твір охоплює той період, коли процеси переселення іноземних громадян досягли свого апогею, тому в дилогії поряд з іменами корінних українців трапляються імена поляків, росіян, німців, євреїв та ін. Так, у творі нарахували **119 українських антропонімів** (Адам Роюк, Андрій Лосинюк, Андрій Сацюк, Андрій Шептицький, Антон Петрович та ін.), **31 польський** (Геня, Люцина, Міра, Олеандра і т.п.), **23 єврейських** (Абрум, Бенцьо Бредлі, Варави і т.д.), **12 російських** (Білас, Данилишин, Дмитро Жданов та ін.), **5 німецьких** (Кріцнер, Курт, Ронкер, Райхель, Шульц).

Порівняємо наші результати з результатами перепису населення Волинського воєводства 1937 року:

Табл.1.

Національність	Дані історії (у %)	Дані онімного простору дилогії
Українці	68%	60%
Поляки	16%	15%
Євреї	10%	11%
Інші	5%	14%

Таким чином, можемо твердити, що роман М. Малиновської достовірно описує національну картину Волині того часу.

При аналізі способів словотвору літературних антропонімів виявлено, що найбільш чисельну групу становлять прізвища іменникового типу, утворені за допомогою формантів **-ук (-юк), -чук** (33% від загальної кількості), напр.: *Березюк, Вознюк, Довбенюк, Богайчук, Євчук*; а також, прізвища, утворені лексико-семантичним способом (22% від загальної кількості), напр.: *Гаркавець, Горох, Гребінь, Дятел, Кирик* та ін. Саме такі групи прізвищ, за словами Ю. К. Редька [13, с. 35], найбільш поширені на заході України. На нашу думку, варто детальніше зупинитися на географії усіх прізвищ, використаних у романі, і дізнатися, яким був вибір онімів – спонтанним чи закономірним.

У картотеці українських прізвищ Західнополіського ономастико-діалектологічного центру ми знайшли 75% відповідників до антропонімів, які номінують персонажів діалогії. Теоретично, проаналізувавши прізвища, які авторка використала у творі, можна допустити, з яких саме районів вона черпала дані для написання діалогії. Отож, прізвища діалогії мають таку "географію":

Березняк – Любомл. р-н Вл. обл.; Лв., Зпр. обл. [3, с. 27], Зк. обл. [17, с. 58]; укр. діаспора в Австралії [12, с. 6]; варіант *Березнюк* – укр. діаспора у Канаді [2, с. 12].

Березюк – Любеш., Ратн., Старов., Тур. р-ни Вл. обл.; Вн., Лв., Тр., Хм. обл. [13, с.55], Зпр. обл. [3, с.27], Чрв. обл. [15, с.42]; укр. діаспора у Канаді [2, с. 12].

Білокурець – Горох. р-н Вл. обл.; варіант *Білокурий* – Лв. обл. [13, с. 69], Чрв. обл. [15, с. 47]; укр. діаспора у Канаді [2, с. 14]; варіант *Білокур* – Зпр. обл. [3, с. 34].

Богайчук – Вол.-Вол., Манев. р-ни Вл. обл.; Локач. р-н Вл. обл., Рвн., Чрв., [13, с. 78], Тр., Зпр. обл. [3, с. 37]; укр. діаспора у Канаді [2, с. 18].

Бондаренко – Манев. р-н Вл. обл., Вн, Дн., Дон., Жт, Зпр., Кв., Крв, Лв., Лг, Пл., Рв., Хм., Хрк., Хр., Чрг., Чрк. обл. [13, с. 87], См. обл. [3, с. 42], Чрв. обл. [15, с. 52]; укр. діаспора в Австралії [12, с. 9], укр. діаспора у Канаді [2, с. 19].

Боровик – Зпр., Кв., Лв., Пл., Хм., Хрк., Чрг. обл. [13, с. 90], Вл., Чрк., Хр. обл. [3, с. 44], Чрв. обл. [15, с. 53], варіант *Борович* – Зк. обл. [17, с. 84]; варіант *Боровник* – укр. діаспора у Канаді [2, с. 20].

Боцюн – укр. діаспора у Канаді [2, с. 17], варіант *Боцан* – Зк. обл. [17, с. 86].

Буз – (у діалогії Бузь) Любеш. р-н Вл. обл.; Дн. обл. [13, с. 108], варіант *Буза* – Зк. обл. [17, с. 95].

Вознюк - Горох., Ков., Локач., Луцьк., Манев., Рожищ. р-ни Вл. обл.; Кам.-Каш. р-н Вл. обл., Вн., Жт., Лв., Рв, Тр., Фр., Хм. обл. [13, с. 162], Зпр. обл. [3, с. 65], Чрв. обл. [3, с. 78]; укр. діаспора в Австралії [12, с. 148], укр. діаспора у Канаді [2, с. 324]; варіант *Возняк* – Зк. обл. [17, с. 121].

Ворона – Іванич., Любомл. р-ни Вл. обл.; Вол.-Вол., Локач. р-ни Вл. обл., Вн., Жт., Зпр., Кв., Крв., Пл., См., Тр., Фр., Хм., Хрк., Хс. , Чрв., Чрг. обл. [13, с. 170], Чрк., Дон. обл. [3, с. 67], Зк. обл. [17, с. 125]; укр. діаспора в Австралії [12, с. 147], укр. діаспора у Канаді [2, с. 322].

Гаркавець – Чрв. обл. [15, с. 88], варіант *Гаркавий* Тур. – р-н Вл. обл.; Вн., Зпр., Льв., См. обл. [13, с. 198]; укр. діаспора в Австралії [12, с. 34], укр. діаспора у Канаді [2, с. 82]; варіант *Гаркавчук* – Зк. обл. [17, с. 140].

Гармат – варіант *Гарматюк* – укр. діаспора в Австралії [12, с. 34], варіант *Гармата* – укр. діаспора у Канаді [2, с. 82].

Горох – Ратн. р-н Вл. обл.; Ков. р-н Вл. обл., Дн., Лг., Льв., Хм., Чрг. [13, с. 237], Чрв. обл. [15, с. 100], Зк. обл. [17, с. 155]; укр. діаспора в Австралії [12, с. 40], укр. діаспора у Канаді [2, с. 92].

Гребінь – Манев. р-н Вл. обл.; Вн., Жт. обл. [13, с. 244], Зк. обл. [17, с. 158]; варіант *Гребенюк* – укр. діаспора в Австралії [12, с. 41].

Динько – Вол.-Вол. р-н Вл. обл.; Хм. обл. [13, с. 309], Зк. обл. [17, с. 156], варіанти *Диня, Диняк* – Чрв. обл. [15, с. 121]; укр. діаспора у Канаді [2, с. 57].

Довбенюк – Манев. р-н, Вл. обл.; варіант *Довбенко* – Рв., Чрв. обл. [13, с. 317]; варіант *Довбанюк* – укр. діаспора у Канаді [2, с. 51].

Євчук – Ков., Любеш., Рожищ. р-ни Вл. обл.; варіант *Євчак* – Зк. обл. [17, с. 221].

Заболоцький – Кам.-Каш., Ков., Манев., Старов., Рожищ. р-ни Вл. обл.; Чрв. обл. [15, с. 146]; укр. діаспора у Канаді [2, с. 334]; варіант *Заболотний* – Вн., Дон., Льв., Од., Пл., Тр., Фр., Хм., Чрг. обл. [13, с. 371], Зпр. обл. [3, с. 117]; варіант *Заблоцький* – укр. діаспора в Австралії [12, с. 154].

Забродський – Любомл., Тур., Шацьк. р-ни Вл. обл.; Фр., Хм., Хрк. обл. [13, с. 372], Чрв. обл. [15, с. 146]; укр. діаспора в Австралії [12, с. 156], укр. діаспора у Канаді [2, с. 334]; варіант *Заброда* – Зк. обл. [17, с. 221];

Зайчук – Ківерц., Луцьк. р-ни Вл. обл.; Кв., Хм. обл. [13, с. 381], Чрв. обл. [15, с. 149]; укр. діаспора у Канаді [2, с. 339].

Золотопуп – Зпр. обл. [13, с. 404].

Кирик – Луцьк. р-н Вл. обл.; Зпр., Льв., Тр., Хм., Чрв., Чрк. обл. [13, с. 458], Зк. обл. [17, с. 262]; варіант *Кірик* – укр. діаспора в Австралії [12, с. 51], укр. діаспора у Канаді [2, с. 156].

Ковалко – укр. діаспора у Канаді [2, с. 138]; варіант *Ковалько* – Іванич. р-н. Вл. обл., Дон., Льв. обл. [13, с. 481].

Ковальський – Вол.-Вол., Горох., Іванич., Тур. р-ни Вл. обл.; Вн., Жт., Зпр., Льв., Тр., Фр., Хм., Чрв. обл. [13, с. 481]; укр. діаспора в Австралії [12, с. 58], укр. діаспора у Канаді [2, с. 138].

Копитко – Шацьк. р-н, Вл. обл.; Вн. Льв., Хм. обл. [13, с. 506], Чрв. обл. [15, с. 185], Зк. обл. [17, с. 283]; укр. діаспора у Канаді [2, с. 132].

Кропивник – Шацьк. р-н, Вл. обл.; Чрв. обл. [15, с. 194]; варіант *Кропивний* – укр. діаспора в Австралії [12, с. 60].

Левко – Луцьк. р-н Вл. обл.; Зпр., Льв. обл. [13, с. 586], Чрв. обл. [15, с. 207], Зк. обл. [17, с. 330]; укр. діаспора у Канаді [2, с. 162].

Лизень – Фр. обл. [13, с. 595]; укр. діаспора у Канаді [2, с. 171].

Медведюк – Чрв. обл. [15, с. 232]; укр. діаспора у Канаді [2, с. 182]; варіант *Медведчук* – Зк. обл. [13, с. 673]; варіант *Медведів, Медвідь* – укр. діаспора в

Австралії [12, с. 81], Зк. обл. [17, с. 374].

Озимок – Шацьк. р-н Вл. обл.; Льв. обл. [13, с. 756], Чрв. обл. [15, с. 255], Зк. обл. [17, с. 414]; укр. діаспора у Канаді [2, с. 212].

Очеретюк – Чрв. обл. [15, с. 261], варіант *Очеретний* – Луцьк. р-н Вл. обл., варіант *Очерет* – Зпр. обл. [13, с. 777]; варіанти *Очерет*, *Очеретко*, *Очеретний* – укр. діаспора у Канаді [2, с. 205].

Панченко – Старов. р-н Вл. обл.; Вн., Дн., Дон., Жт., Зпр., Крв., Пл., Лг. обл. [13, с. 789], Дон., Кв., Хрс., Чрг. обл. [3, с. 240], Чрв. обл. [15, с. 265]; укр. діаспора у Канаді [2, с. 214].

Пастушук – варіант *Пастоцук* – Луцьк., Любомл. р-ни Вл. обл., варіант *Пастушак* – Льв., Тр. обл. [13, с. 797]; варіанти *Пастухів*, *Пастушак* – укр. діаспора у Канаді [2, с. 214].

Певний – Луцьк. р-н, Вл. обл. [13, с. 801].

Пилипчук – Іванич., Кам.-Каш., Ківерц., Ков., Луцьк., Любеш., Любомл., Манев. р-ни Вл. обл.; Чрв. обл. [15, с. 273], Зк. обл. [17, с. 58]; укр. діаспора в Австралії [12, с. 106]; варіант *Пилипчак* – Льв. обл. [13, с. 816], *Пилипюк* – Зпр., Фр. обл. [3, с. 249].

Плейтюх – варіант *Плейтух* – Шацьк. р-н Вл. обл.

Поліщук – Вол.-Вол., Ков., Ківерц., Луцьк., Любеш., Горох., Рожищ., Локач., Тур. р-ни Вл. обл.; АРК, Вн., Жт., Кв., Крв., Льв., Мк., Од., Рв., Тр., Хм., Чрк. обл. [13, с. 842], Зпр. обл. [3, с. 255], Чрв. обл. [15, с. 282]; укр. діаспора у Канаді [2, с. 229].

Пташко – укр. діаспора у Канаді [2, с. 236].

Роюк – Горох., Луцьк., Старов. р-ни Вл. обл.; варіант *Роїк* – укр. діаспора в Австралії [13, с. 110], укр. діаспора у Канаді [2, с. 246].

Самчук – Ківерц., Ков., Локач., Луцьк., Ратн., Рожищ., Тур. р-ни Вл. обл.; Жт., Рв., Тр., Хм. обл. [13, с. 928], Зк. обл. [17, с. 502]; укр. діаспора у Канаді [2, с. 253].

Сацюк – Горох., Ков., Любомл., Рожищ. р-ни Вл. обл.; Чрв. обл. [15, с. 314]; укр. діаспора в Австралії [12, с. 115], укр. діаспора у Канаді [2, с. 251].

Сивий – Ківерц., Луцьк. р-ни Вл. обл.; Льв. обл. [13, с. 950]; укр. діаспора у Канаді [2, с. 299].

Синій – Рожищ. р-н Вл. обл.; укр. діаспора в Австралії [12, с. 128].

Сироватка – Горох. р-н Вл. обл.; Дн., Крв. обл. [13, с. 957], варіант *Сироватко* – Зпр. обл. [3, с. 296], Чрв. обл. [15, с. 321].

Сікорський – Горох., Луцьк. р-ни Вл. обл.; Жт., Льв., Чрв., Чрк. обл. [13, с. 961]; укр. діаспора у Канаді [2, с. 272]; варіант *Сікора* – Зк. обл. [17, с. 517].

Скибук – Вол.-Вол., Ратн., Шацьк. р-ни Вл. обл.; варіант *Скибак* – Фр. обл. [13, с. 967], варіант *Скиба* – Дн., Зпр. обл. [3, с. 298], Чрв. обл. [15, с. 323], Зк. обл. [17, с. 520]; варіант *Скибик* – укр. діаспора у Канаді [2, с. 277].

Сом – укр. діаспора у Канаді [2, с. 283].

Ткачук – Кам.-Каш., Ков., Ратн., Рожищ., Локач., Луцьк., Манев., Старов., Шацьк. р-ни Вл. обл.; Вн., Дон., Жт., Зпр. обл. [3, с. 319], Чрв. обл. [15, с. 347], Зк.

обл. [17, с. 533]; укр. діаспора в Австралії [12, с. 136], укр. діаспора у Канаді [2, с. 214].

Харчук – Горох., Ківерц., Манев., Рожищ. р-ни Вл. обл.; Жт., Лв., Рв., Тр., Хм., Чрг. обл. [13, с. 1119], варіант *Харченко* – Зпр., Чрн. обл. [3, с. 332].

Хвещук – Горох., Рожищ., Старов. р-ни Вл. обл.; варіант *Хвесюк* – Ков. р-н Вл. обл. [13, с. 1119];

Човник – Чрв. обл. [15, с. 385]; укр. діаспора у Канаді [2, с. 37].

Шептицький – Луцьк. р-н Вл. обл.; Лв., Хм. обл. [13, с. 1198].

Ящук – Горох., Кам.-Каш., Ківерц., Ков., Локач., Луцьк., Старов., Тур. р-ни Вл. обл.; Вн., Жт., Лв., Мк., Хм., Чрв. обл. [13, с. 1262]; укр. діаспора в Австралії [12, с. 151], укр. діаспора у Канаді [2, с. 330].

Отже, прізвища, використані у "Гримучих озерах" та "Поліссі", найбільш уживані у Волинській (43 *прізви.*) Чернівецькій (37 *прізви.*) та Львівській (22 *прізви.*) областях. 23 прізвища трапляються серед української діаспори Канади і така ж кількість – серед української діаспори Австралії. Щодо Волинської області, то тут антропоніми діалогії частіше всього вживані у Луцькому, Горохівському, Рожищенському, Маневицькому, Ковельському, Ківерцівському та Шацькому районах (райони розташували за спадною кількістю прізвищ).

Деякі прізвища діалогії мають фонетичні та словотвірні відмінності від волинських прізвищ (напр.: у творі *Бугайчук*, *Пастушук*, *Плейтух*; у картотечі Західнополіського ономастико-діалектологічного центру – *Богайчук*, *Пастошук* || *Пастушак*, *Плейтух*). Такі варіації не суттєві і не міняють семантики прізвища, оскільки могли бути утворені в результаті звукової деформації оніма або ж діалектної рефлексії окремих звуків. Щодо прізвища *Гаркавий* (пор. у творі *Гаркавець*), то ми можемо допустити імовірне існування варіанта, поданого у діалогії. Адже і формант *-ець* і саме прізвисько функціонує у Волинській області. Існування прізвища *Очеретний* передбачає наявність його форми *Очеретюк* (остання використана в діалогії).

Не можна залишити поза увагою того факту, що дія у діалогії М. Малиновської відбувається в основному на території Волинської області (переважно Луцький, Горохівський, Ковельський та Шацький райони), частково переноситься у Львівську область. На це нам указують топоніми діалогії (*м. Берестечко*, *с. Жидичин*, *м. Ковель*, *м. Луцьк*, *с. Пульмо*, *с. Свитязьке*). Отже, М. Малиновська намагалася максимально наблизити сюжет діалогії до реальної історії, а тому використовувала реальну волинсько-західнополіську антропонімію.

Висновок. Сьогодні ми не можемо сказати точно, як саме М. Малиновська добирала прізвища, хоча, швидше за все, вона спиралася на зібрані матеріали. Літературні оніми у творі виконують не стільки стилістичну функцію, скільки історіографічну, яка для історичного жанру дуже важлива. Ономастичний простір діалогії "Гримучі озера" та "Полісся" правдиво описує національну картину того часу, а також відображає регіональні особливості творення і вживання прізвищ. Отже, діалогія може бути не лише об'єктом літературного аналізу, але певною мірою і джерелом історичних даних.

Умовні скорочення назв районів та областей України

Вол.-Вол. – Володимир-Волинський,
 Горох. – Горохівський,
 Іванич. – Іваничівський,
 Кам.-Каш. – Камінь-Каширський,
 Ківерц. – Ківерцівський,
 Ков. – Ковельський,
 Локач. – Локачинський,
 Луцьк. – Луцький,
 Любеш. – Любешівський,
 Любомл. – Любомльський,
 Манев. – Маневицький,
 Ратн. – Ратнівський,
 Рожищ. – Рожищенський,
 Старов. – Старовижівський,
 Тур. – Турійський,
 Шацьк. – Шацький.
 АРК – Крим,
 Вл – Волинська,
 Вн – Вінницька,
 Дн – Дніпропетровська,
 Дон – Донецька,

Жт – Житомирська,
 Зк – Закарпатська,
 Зпр – Запорізька,
 Кв – Київська,
 Крв – Кіровоградська,
 Лв – Львівська,
 Лг – Луганська,
 Мк – Миколаївська,
 Од – Одеська,
 Пл – Полтавська,
 Рв – Рівненська,
 См- Сумська,
 Тр – Тернопільська,
 Фр – Івано-Франківська,
 Хрк – Харківська,
 Хрс – Херсонська,
 Хм – Хмельницька,
 Чрв – Чернівецька,
 Чрг – Чернігівська,
 Чрк – Черкаська.

Література

1. Белей Л. О. Нова літературно-художня антропонімія : проблеми теорії та історії / Л. О. Белей. – Ужгород, 2002. – 176 с.
2. Богдан Ф. Словник українських прізвищ у Канаді / Ф. Богдан. – Вінніпег, 1974. – 354 с.
3. Горпинич В. О. Вся гуляйпільщина в іменах та прізвищах : словник / В. О. Горпинич // Ономастика і апелятиви. – Вип. 29. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2007. – 382 с.
4. Калинин В. М. Поэтика онима / В. М. Калинин. – Донецк : Донеччина, 1999. – 408 с.
5. Карпенко О. Ю. Про літературну ономастику та її функціональне навантаження / О. Ю. Карпенко // Записки з ономастики. Зб. наук. пр. – Вип. 4. – Одеса : Астропринт, 2000. – С. 68–74.
6. Крупеньова Т. І. Ономастика драматичних творів Лесі Українки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 "Українська мова" / Т. І. Крупеньова. – Одеса, 2001. – 18 с.
7. Лукаш Г. П. Ономастикон прозових творів Володимира Винниченка : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 "Українська мова" / Г. П. Лукаш. – Донецьк, 1997. – 17 с.
8. Малиновська М. Ю. Гримучі озера : [роман] / Маргарита Малиновська. – К. : Радянський письменник, 1977. – 269 с.
9. Малиновська М. Ю. Полісся : [роман] / Маргарита Малиновська. – К. : Радянський письменник, 1980. – 231 с.
10. Мельник М. Р. Ономастика творів Ліни Костенко : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 "Українська мова" / М. Р. Мельник. – Одеса,

11. Надольська В. Друга світова війна і доля національних меншин Волині / www.kby.kiev.ua/komitet/conference/Nadolska_3.pdf
12. Радіон С. Словник українських прізвищ в Австралії / С. Радіон. – Австралія, 1992. – 176 с.
13. Редько Ю. К. Довідник українських прізвищ / Ю. К. Редько. – К., 1969. – 253 с.
14. Редько Ю. К. Словник сучасних українських прізвищ : у 2 т. / Ю. К. Редько. – Л., 2007. – 1438 с.
15. Словник прізвищ : практичний, словозмінно-орфографічний (на матеріалі Чернівеччини). / гол. ред. К. М. Лук'янюк, ред. Н. Д. Бабич. – Чернівці : Букрек, 2002. – 424 с.
16. Усова О. О. Ономастикон художніх творів Миколи Хвильового : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 "Українська мова" / О. О. Усова. – Донецьк, 2006. – 17 с.
17. Чучка П. Прізвища закарпатських українців : Історико-етимологічний словник / П. Чучка. – Л., 2005. – 704 с.
18. Шестипалова Л. Д. Специфіка антропонімів у химерній прозі (на матеріалі творчості В. Г. Дрозда) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 "Українська мова" / Л. Д. Шестипалова. – Одеса, 2006. – 18 с.
19. Штинько-Хмельовська В. Душа її в зелені Полісся / В. Штинько-Хмельовська // Волинь літературна. – 2005. – Вип. 2. – С. 24–27 с.